

Робота з науковим текстом: оформлення цитувань та посилань

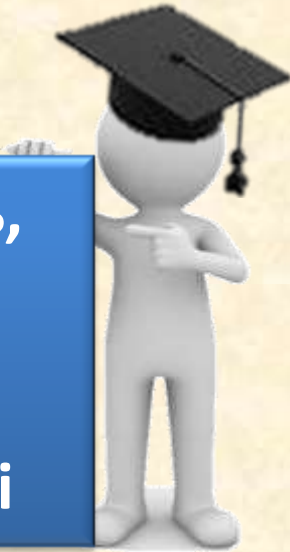

Автор: Подрезенко О.О.

Полтава – 2024

Про науковий текст

Науковий текст – це цілісний набір тверджень, пов'язаних з наукою, призначений для донесення конкретної інформації та обміну результатами досліджень у науковій спільноті

Характерні риси наукового тексту: точність, логічність, об'єктивність, інформативність, аргументованість, фактографічна насиченість, лаконічність, завершеність

Галузь

застосування – оформлення результатів наукових досліджень

Створення наукового тексту неможливе без:

- попередньо зібраного матеріалу
- опрацювання певної кількості літературних джерел
- проведення власного дослідження
- осмислення фактів

Принципи наукового тексту:

- Актуальність поставленої проблеми
- Обґрунтованість цілей і мети
- Новизна представленої матеріалу
- Наукова значимість
- Всебічний аналіз фактів
- Неупередженість
- Дотримання норм наукової мовної культури
- Посилання на інші наукові джерела
- Зрозумілість фахівцям однієї чи кількох галузей

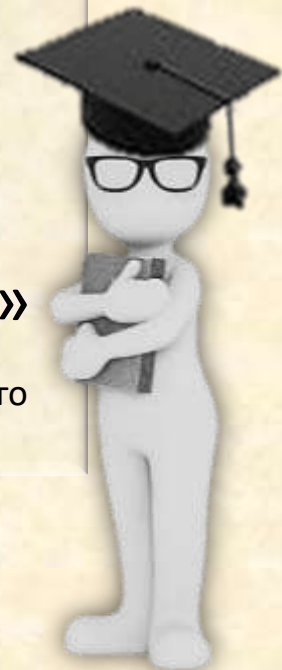

Науковий текст відрізняється:

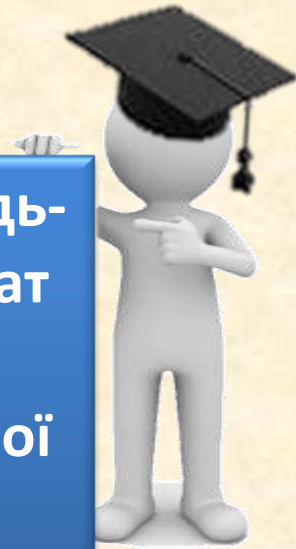
- структурованістю
- науковою термінологією
- чіткими впорядкованими фразами
- доволі простим синтаксисом

«...вміння правильно укласти наукові тексти уможливають магістрантам глибше засвоїти навчальний матеріал, підвищити якість навчального процесу, сприятимуть формуванню власного наукового стилю...»

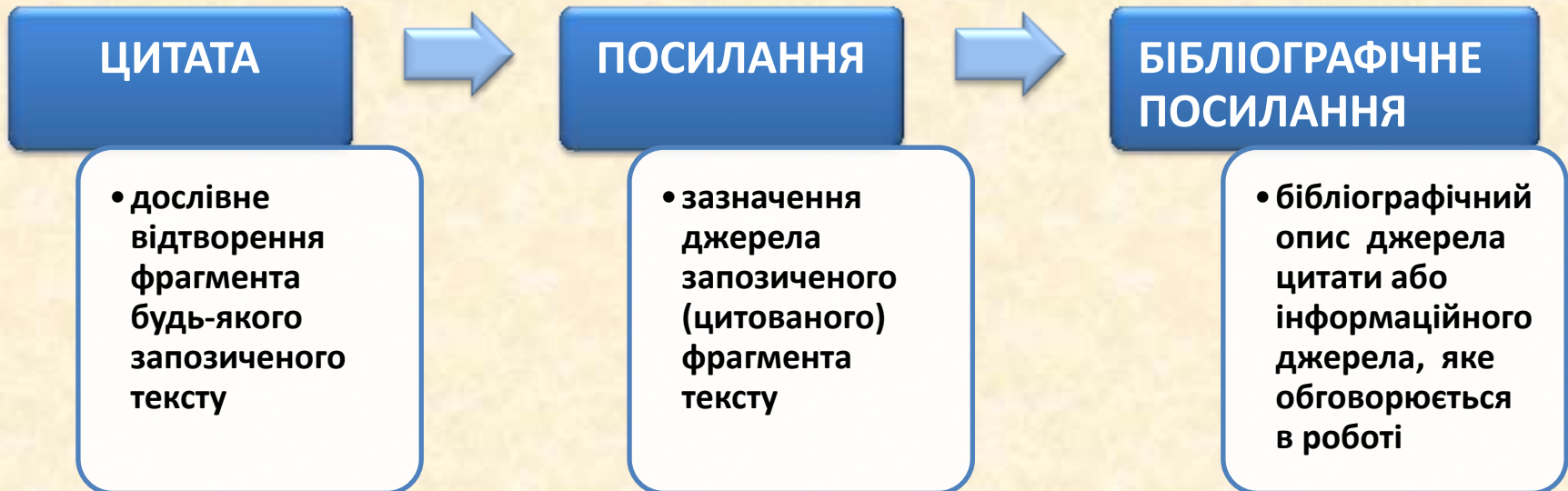
(Білавич Г, та ін. Культура наукового мовлення майбутнього магістра як складник його професійної компетентності. MSUC. 2020.)

Про цитування та посилання

Наукове цитування є обов'язковим елементом будь-якої наукової роботи. Доцільне використання цитат та правильне оформлення посилань у наукових роботах – важлива складова принципів академічної доброчесності, що сприяє інтеграції у світову систему наукової комунікації *

* [NAUKA | Міжнародні правила цитування та посилання в наукових роботах](#)

Цитування – акт належного посилання на чужі ідеї, думки чи концепції. Застосування цитати має відповідати основним правилам, включаючи відбір релевантних та дійсних джерел, виклад інформації/фактів з чужої роботи, а також точне та етичне посилання на роботи інших авторів.*

У науковому тексті використовують цитування у вигляді:

- запозиченого фрагмента авторського тексту
- запозичених формул, таблиць, ілюстрацій, положень та інших елементів
- перефразованих фрагментів або переказу фрагмента тексту
- аналізу змісту інших публікацій
- посилань на інші публікації, де матеріал, який підлягає обговоренню, представлено в більш повному обсязі

Два найпоширеніші види цитування в наукових роботах:

Пряме цитування

- дослівна цитата з будь-якого тексту

Непряме цитування (парафраз)

- переказ фрагмента тексту іншого автора своїми словами (він доречний, коли необхідно дати інформацію відразу з декількох джерел і потрібно коротко викласти занадто великий обсяг тексту)

При прямому (дослівному) цитуванні тексту джерела цитата завжди полягає в лапки і супроводжується *посиланням*. Якщо цього не зробити, то замість цитати ви отримуєте плагіат

Українське законодавство надає наступне визначення: **«цитата - фрагмент (уривок) з правомірно оприлюдненого твору, записаного виконання, правомірно оприлюдненої фонограми або відеограми, який використовується, з обов'язковим посиланням на його автора та/або виконавця, виробника фонограми, виробника відеограми і джерела цитування, іншою особою з метою зробити зрозумілішими власні твердження або для посилання на вираження іншої особи в незмінному (автентичному) вигляді або в перекладі такого фрагмента (уривка)»** (Закон України «Про авторське право і суміжні права». Редакція від 15.04.2023, підстава - 2974-IX.).

Важливо!

- Додавання цитати повинно бути обґрунтованим і доречним, слід відповідально підходити до визначення меж цитування.
- Цитування повинно бути повним, без довільного скорочення авторського тексту і без перекручень думок автора. Авторське право на зміст цитати належать автору цитати, а не особі, котра її наводить.
- Джерелом цитування обов'язково має слугувати цитоване видання, а не твір, у якому потрібне висловлювання наводиться як цитата.
- У науковій роботі неприпустиме дублювання тексту цитати в основному тексті.

У випадку непрямого цитування, коли дається інформація з декількох джерел стосовно одного питання, обов'язковим є *посилання* на всі згадані джерела

Посилання, обрані дослідником, не тільки вказують на окремого автора (авторів), чия робота цитується, але й демонструють його/її вдячність цитованим авторам, іноді підводячи читачів до досі менш відомих/невідомих авторських досліджень. [4,8]

Підтверджуючи цитовану ідею/думку, автор також уникає звинувачень у плагіаті та додає достовірності власній роботі. [4]

Divecha CA, et al. The art of referencing: Well begun is half done! J Postgrad Med. 2023.

- **Посилання в тексті слід подавати у квадратних дужках, наприклад [4, 8], де цифри відповідають порядковому номеру згаданого джерела в списку літератури.**

П'ять простих правил відповідального цитування:

Правило 1: Включайте відповідні цитати (цитати визначають, звідки взяли ідеї, а ознайомлення з цитованими роботами дозволяє читачам вашого тексту вивчити їх уважніше).

Правило 2: Читайте публікації, які ви цитуєте (щоб цитувати змістовно та достовірно, потрібно звертатися до тексту першоджерела/публікації).

Правило 3: Цитуйте відповідно до змісту вашої роботи.

Правило 4: Цитуйте прозоро, а не нейтрально (цитування, навіть відповідно до змісту, вимагає контексту).

Правило 5: Цитуйте, коли це потрібно.

Висновок

- Цитати в науковій роботі говорять про вміння автора працювати з інформацією, аналізувати і вибирати головне.
- Кількість бібліографічних посилань у роботі свідчить про масштаби теоретичного аналізу досліджуваного питання.
- Правильно оформлені цитати демонструють, де автор посилається на джерело, а де висловлює власні думки.
- Неправильно оформлені цитати псують загальне враження від роботи і можуть вплинути на підсумковий результат.

Бібліографічне посилання – це «сукупність бібліографічних відомостей про цитований, розглядуваний або згадуваний у тексті документа інший документ, що є необхідними й достатніми для його загальної характеристики, ідентифікування та пошуку». ([DSTU 8302-2015.](#))

Важливо!

Посилання в науковій роботі на бібліографічне джерело припускає, що автор роботи ознайомився з даним виданням і може, за потреби, підтримати наукову дискусію (наприклад, при захисті наукової роботи) щодо змісту цього джерела.*

[*Kudinov-I.O.-Osnovi-naukovogo-czitivannya.](#)

Список літератури – це каталог використаних джерел, обраних дослідником для представлення найбільш релевантних документів, що стосуються його дослідження

- У наукових роботах здобувачів освіти бібліографічні посилання являють собою список літератури
- Бібліографічний апарат наукової роботи свідчить як про якість цитованих джерел, так і про роботу загалом

Автори повинні усвідомлювати, що бібліографічні бази даних значною мірою залежать від кількості та якості списків літератури. Стійкість баз даних на основі цитування залежить від технічної коректності та релевантності цих списків. Незважаючи на зростання баз даних і доступність просунутих пошукових систем, кілька аналізів з різних наукових дисциплін виявили, що 20%-25% посилань, цитованих авторами, є помилковими і не підтверджують їх цитати або інші твердження (17,18,19,20,21).

Упорядкування бібліографічного апарату

- **Список літератури/використаних джерел розміщується в кінці роботи, починаючи з окремої сторінки**
- **Список літератури надає інформацію, необхідну для того, щоб знайти джерело, процитоване в тексті документа**
- **Кожне джерело, процитоване в роботі, має відобразитися в списку використаних джерел**
- **Так само, кожен запис у списку використаних джерел, має бути згаданим у тексті роботи**
- **Бібліографічний опис у списку використаних джерел оформлюється здобувачем за його вибором з урахуванням Національного стандарту України ДСТУ 8302:2015 або одним із рекомендованих міжнародних стилів цитування**

Як правильно оформити цитування

- [ДСТУ 7.1:2006 Бібліографічний опис документів](#)
- [ДСТУ 8302:2015 Інформація та документація. БІБЛІОГРАФІЧНЕ ПОСИЛАННЯ. Загальні положення та правила складання](#) (набув чинності з березня 2017 р.)
- [ДСТУ 7152:2020 “Інформація та документація. Видання. оформлення публікацій у журналах і збірниках”](#).
- [Правила оформлення списку літератури із зразками бібліографічних описів](#)
- [Міжнародні стилі цитування та посилання в наукових роботах](#)

Рекомендації розроблені та обговорені робочою групою фахівців бібліотек ЗВО в межах проєкту Української бібліотечної асоціації «Культура академічної доброчесності: роль бібліотек» за підтримки Посольства США в Україні.

- У рекомендаціях представлено десять найпопулярніших міжнародних стилів цитування та посилання в наукових роботах для різних галузей знань

ВАНКУВЕР СТИЛЬ (VANCOUVER STYLE)	9
ГАРВАРДСЬКИЙ СТИЛЬ (HARVARD REFERENCING STYLE)	18
СТИЛЬ АМЕРИКАНСЬКОГО ІНСТИТУТУ ФІЗИКИ (AIP STYLE)	32
СТИЛЬ АМЕРИКАНСЬКОЇ ПСИХОЛОГІЧНОЇ АСОЦІАЦІЇ (APA STYLE)	38
СТИЛЬ АМЕРИКАНСЬКОГО ХІМІЧНОГО ТОВАРИСТВА (ACS STYLE)	49
СТИЛЬ АСОЦІАЦІЇ СУЧАСНОЇ МОВИ (MLA STYLE)	60
СТИЛЬ ІНСТИТУТУ ІНЖЕНЕРІВ ЕЛЕКТРОТЕХНІКИ ТА ЕЛЕКТРОНІКИ (IEEE STYLE)	71
СТИЛЬ ОКСФОРДСЬКОГО УНІВЕРСИТЕТУ ДЛЯ ЦИТУВАННЯ ЮРИДИЧНИХ ДОКУМЕНТІВ (OSCOLA STYLE)	77
ЧИКАГО СТИЛЬ: АВТОР-ДАТА (CHICAGO STYLE: AUTHOR-DATE)	93
ЧИКАГО СТИЛЬ: ВІНОСКИ та БІБЛІОГРАФІЯ (CHICAGO STYLE: NOTES and BIBLIOGRAPHY)	102

Стиль Ванкувер (Vancouver style)

Сфера
застосування:
медицина та
фізичні науки

Запропонований групою редакторів загальних медичних журналів з Ванкувера (Канада, Британська Колумбія, 1978 р.). Вимоги до рукописів, включаючи формати бібліографічних посилань, розроблені Національною медичною бібліотекою США (NLM) у 1979 році. Міжнародний комітет редакторів медичних журналів (ICMJE) затвердив П'яте видання (1997 р.) Уніфікованих вимог (Uniform requirements for manuscripts submitted to biomedical journals). У грудні 2019 року ICMJE оновив свої рекомендації щодо оформлення бібліографічних посилань.

- **Ванкуверський стиль відомий як система послідовності цитування, за якої посилання нумеруються в тому порядку, в якому вони з'являються в тексті вперше.**

Віртуальні генератори посилань

[VAK.IN.UA](https://vak.in.ua)

← → ↻ 🏠 🔒 <https://vak.in.ua> ☆ ⚙️ 🗑️ 👤 ...

VAK.in.ua Оформити Інструкція FAQ Контакти Реєстрація Email Пароль **Увійти**

Вітаємо!

Цей портал присвячений полегшенню процедури оформлення наукових джерел відповідно до вимог Вищої атестаційної комісії (ВАК) України та проходження нормоконтролю при написанні Ваших публікацій, курсових, дипломних, дисертацій та інших наукових робіт! За допомогою [VAK.in.ua](https://vak.in.ua) Ви можете швидко та легко оформити Ваш "Список використаних джерел".

Оформити посилання на:

- Електронне джерело
- Книгу
- Періодичне видання
- Частина книги
- Дисертацію
- Автореферат дисертації

НАША МЕТА - ПРОСТЕ, ЗРОЗУМІЛЕ ТА УНІФІКОВАНЕ ОФОРМЛЕННЯ ПОСИЛАНЬ НА НАУКОВІ ДЖЕРЕЛА В УКРАЇНІ.

Джерела по ВАК України

Ви можете використовувати [VAK.in.ua](https://vak.in.ua) без реєстрації, однак у даному випадку усі оформлені Вами джерела будуть у вільному доступі для усіх користувачів нашого ресурсу.

Безкоштовний аккаунт

Якщо Ви бажаєте скористатися перевагами безкоштовного аккаунту, будь ласка, зареєструйтесь. Після реєстрації усі оформлені Вами джерела будуть доступні лише у Вашому профілі.

Як користуватися?

Якщо у Вас виникли питання стосовно роботи portalу або оформлення списку використаної літератури загалом, будь ласка, ознайомтесь з інструкцією або завітайте до розділа FAQ.

[Оформити джерело »](#)

[Зареєструватися »](#)

[Інструкція »](#)

[FAQ »](#)

Mendeley — безоплатна програма для управління бібліографічною інформацією, що дозволяє зберігати та переглядати дослідницькі роботи у форматі PDF, а також має під'єднання до міжнародної соціальної мережі вчених. Для отримання доступу до використання програми потрібен обліковий запис на вебсайті соціальної мережі.

Mendeley
ДОЗВОЛЯЄ ЛЕГКО
вставляти посилання з бібліотеки Mendeley у документ Word, змінювати стиль цитування та створювати бібліографію – і все це не виходячи з документа.

Mendeley Cite

References Citation Style More ▾

Select references below to cite.

Search for references to cite...

All References

- Immune cells and the epidermal stem cell niche**
Wang ECE
2019, Advances in Stem Cells and their Niches,
- T-cell therapies for T-cell lymphoma**
Toner K, Dave H, Bollard C
2019, Cytotherapy
- A Book Title**

Цитати Менделі

Легко вставляйте посилання та бібліографію у свій документ за допомогою нашої надбудови для цитування© Microsoft Word.

Отримати Mendeley Cite

<https://www.mendeley.com/guides/mendeley-cite/>

Grafati

За допомогою сервісу "[Grafati](https://www.grafati.com/uk/)" ви можете оформлювати онлайн посилання для наукових, дипломних робіт, дисертацій тощо. Програма генерує посилання відповідно до вимог обраного стандарту.

<https://www.grafati.com/uk/>

Бібліографія

Передплата

Новини

Інше

Увійти

Усі ціни на нашому сайті знижено на 50% для громадян України. Просимо усіх, хто має можливість, перераховувати заощаджені кошти на потреби Збройних Сил України!

Мої бібліографії

Додати бібліографію

Стиль цитування:

Vancouver

Сортувати:

За вимогами стандар...

Імпорт

Експорт

Пошук у каталогах

Пошук

За типом:

Усі типи

Ручне додавання

Оберіть тип джерела:

Популярні типи:

+ Книга

Список джерел

Додавання джерела

Моя бібліографія

Шукати серед джерел у бібліографії

або >

Преміум-пакет

Дізнайтесь переваги преміум-пакету та користуйтеся всіма функціями нашого сервісу без обмежень!

[детальніше](#)

← Объявление скрыто

CRITEO

Пожаловаться

Докладніше про інші стилі:

ДСТУ 8302:2015

ДСТУ ГОСТ 7.1:2006
(ВАК)

APA (7th ed.)

MLA (8th ed.)

Chicago (17th ed.)
(notes and
bibliography)

Chicago (17th ed.)
(author-date)

Harvard

IEEE

Vancouver

Приклади оформлення посилань за ДСТУ 8302:2015 у списку використаних джерел

Автор: Grafiati • Оpubліковано: 10 червня 2020

Оформте джерело за APA, MLA, Chicago, Harvard та іншими стилями

Оберіть тип джерела:

Книга

Сайт

Стаття в журналі

Відео (онлайн)

Усі типи...

Усі наведені приклади оформлення джерел перевірено, зредаговано та затверджено фахівцями Книжкової палати України імені Івана Федорова.

Автоматичне оформлення посилань за ДСТУ 8302:2015 онлайн

Оформлення бібліографічних посилань у списку використаних джерел за стандартом ДСТУ 8302:2015 вимагає знання норм і положень стандарту щодо різних типів джерел, використовуваних знаків, принципів поділу посилань на зони. За допомогою сервісу «Grafiati» ви можете оформлювати посилання для наукових і дипломних робіт, дисертацій і т. ін. онлайн. Програма генерує посилання відповідно до вимог стандарту. Щоб скористатися нею, перейдіть на [головну сторінку сайту](#), оберіть ДСТУ 8302:2015 у списку стилів та заповніть поля у формі додавання джерела, попередньо обравши його тип.

Використані джерела

1. Сурмін ЮП. Наукові тексти: специфіка, підготовка та презентація: навчально-методичний посібник. Київ: НАДУ; 2008. 184 с.
2. Боярчук СВ, Вакуленко ВЛ. Особливості створення академічних текстів, їх структура та підготовка до публікації. Humanitarian Studios: Pedagogics, Psychology, Philosophy. 2022;13(3):25-33. DOI: 10.31548/hspedagog13(3).2022.25-33.
3. Жовнір ММ. Український науковий текст: проблеми реалізації принципів академічної доброчесності й мовної нормативності. У: Главчева Ю, укладач; Польсько-українська фундація «Інститут Міжнародної Академічної та Наукової Співпраці»; Духовна Академія Університету Кардинала Стефана Вишинського; Фундація ADD. Академічна доброчесність: виклики сучасності: збірник наукових есе учасників дистанційного етапу наукового стажування для освітян; 16.05.22 - 24.06.2022; Варшава, Республіка Польща. Варшава; 2022. с. 107-109. Доступно: <http://repository.pdmu.edu.ua/bitstream/123456789/21176/1/ZhovnirMM.pdf>
4. Білавич Г, Савчук Б, Ільницький В, Федчишин Н. Культура наукового мовлення майбутнього магістра як складник його професійної компетентності. MSUC [Інтернет]. 2020 Nov 24;(23):75-0 [цит. за 2024 Feb 13]. Доступно: <https://scijournals.pnu.edu.ua/index.php/msuc/article/view/4800>
5. Міжнародні правила цитування та посилання в наукових роботах [Інтернет]. [цит. за 2024 Лют 20]. Доступно: <https://nauka.gov.ua/information/mizhnarodni-pravy-la-tsytuvannia-ta-posylannia-v-naukovykh-robotakh/>

6. Bahadoran Z, Mirmiran P, Kashfi K, Ghasemi A. The Principles of Biomedical Scientific Writing: Citation. *Int J Endocrinol Metab.* 2020 Apr 27;18(2):e102622. doi: 10.5812/ijem.102622.
7. Divecha CA, Tullu MS, Karande S. The art of referencing: Well begun is half done! *J Postgrad Med.* 2023 Jan-Mar;69(1):1-6. doi: 10.4103/jpgm.jpgm_908_22.
8. Кудінов ІО. Основи наукового цитування [Інтернет]. 2019. 64 с. [цит. за 2024 Лют 20].
Доступно: <https://www.donnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/8/2019/08/Kudinov-I.O.-Osnovi-naukovogo-cituvannya.pdf>
9. Gasparyan AY, Yessirkepov M, Voronov AA, Gerasimov AN, Kostyukova EI, Kitas GD. Preserving the Integrity of Citations and References by All Stakeholders of Science Communication. *J Korean Med Sci.* 2015 Nov;30(11):1545-52. doi: 10.3346/jkms.2015.30.11.1545.
10. Боженко О, Корян Ю, Федорець М, автори-укладачі; Пашкова В, Воскобойнікова-Гузєва О, Сошинська Я, Бруй О, редактори; Науково-технічна бібліотека імені Г.І. Денисенка Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського»; Українська бібліотечна асоціація. Міжнародні стилі цитування та посилання в наукових роботах [Інтернет]. Київ: УБА; 2016. 117 с. [цит. за 2024 Лют 20].
Доступно: https://www.kspu.edu/FileDownload.ashx/International%20style%20citations_2017.pdf?id=d1b22a28-96eb-4ca4-9ac7-8e29a393b9fb